

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d . s

N.o 31/1950. framställning till Ålands landsting med förslag
till landskapslag angående landskapsförvaltningen
i landskapet Åland.

De grundläggande legislativa föreskrifterna angående landskaps-
förvaltningen ingå i självstyrelselagen. De närmare föreskrifter-
na angående sagda förvaltning återfinnas i Ålands landstings be-
slut angående ordnandet av Ålands landskapsförvaltning, utfärdat
den 5 mars 1923, ändrat blott på tvenne punkter 20.6.1928 och 31.5.
1929. Då förvaltningen och förvaltningsapparaten under tiden från
förvaltningslagens antagande svällt ut i för lagstiftaren oanad
grad, måste lagen numera anses i vissa delar synnerligen föråldrad
samt delvis även direkt missvisande. Detta gäller de i tredje ka-
pitlet av lagen ingående bestämmelserna om landskapets tjänstemän.
Enligt dessa stadganden finnes det vid landskapsförvaltningen blott
två tjänstemän, vilka hava en föredragandes skyldigheter och det
särskilda ansvar, som, utöver varje tjänstemans lagliga ansvar,
åvilar en föredragande. Dessa två tjänstemän äro sekreteraren
och kamreraren. Emellertid har utvecklingen sedan förvaltnings-
lagens tillkomst varit så "våldsam", att landskapsstyrelsen nu

omfattar sex avdelningar, var och en med särskild chef, som äro redragande inför landskapsnämnden. Dessutom finnas "fristående" tjänstemän, som i kommandohänseende underlyda någon avdelning. Förenämnda avdelningar äro: kansliavdelningen med landskapssekreteraren som chef, kamreraravdelningen med landskapskamreraren som chef, lantbruksavdelningen med landskapsagronomen som chef, forstavdelningen med landskapsforstmästaren som chef, vägavdelningen med landskapets vägingeniör som chef och avdelningen för forn- och kulturminnesvården samt landskapets museala samlingar med landskapsarkeologen som chef. Antalet anställda med grundlön utgör 24 och antalet extraordinarie 4. Dessutom finnes några i arbetsavtalsförhållande stående samt ett tiotal landskapets arbetare. För en del av de under årens lopp tillkomna tjänstemännen och befattningshavarna har uppgjorts instruktioner, för andra finnes inga bestämmelser alls, och där har verksamheten fått "utkristalliserats" av sig själv på grund av praxis och genom särskilda beslut av landskapsnämnden samt mutligen givna direktiv och anvisningar. Även beträffande kompetensvillkoren för tjänstemän och befattningshavare råder stor oklarhet. Blott i ett fåtal fall äro kompetensfordringarna fastställda, dels genom stadgande i lag,

dels i av landskapsnämnden antagna instruktioner, men beträffande flertalet tjänstemän och befattningshavare finnas inga bestämmelser alls. Betänklighet är likväl, att lagstadganden om föredragandena inför landskapsnämnden icke finnas beträffande andra än landskapssekreteraren och landskapskamreraren. Allt detta har naturligtvis förorsakat osäkerhet och ett "famlande i mörker" samt mången gång även givit upphov till rena konflikter, vilket icke varit till fromma för förvaltningen.

Landskapsnämnden har för avhjälpande av bristerna i förvaltningslagen låtit utarbета förslag till ny sådan. I förslaget har det första kapitlet i nu gällande lag intagits så gott som oförändrat. Då lantrådet är den, som mest skall samarbeta med ledamöterna i landskapsnämnden, måste det anses både rättvist och lämpligt att lantrådet finge influera på landskapsnämndens sammansättning. I sådant avseende hade landskapsnämnden velat i 2 § införa ett nytt moment av sådant innehåll, att lantrådet finge förval av landskapsnämndens ledamöter till Landstinget ingiva förslag med tio valbara personer, bland vilka Landstinget sedan valde ledamöterna och deras ersättare. Då saken likväl berör landskapsnämnden, har nämnden icke velat göra ett direkt förslag, utan över-

lämnat åt Landstinget att i 2 § införa ifrågavarande moment, om Landstinget så finner lämpligt. I 5 § 2 mom. föreslås att lantrådet och ledamöterna i landskapsnämnden skola avlägga föreskriven tjänsteed inför länsstyrelsen, ej inför landshövdingen såsom nu gällande stadgande lyder. I rikslagstiftningen stadgas nämligen numera, att tjänsteed avlägges inför länsstyrelse, och länsrådet har den detaljen sig anförtrodd. I 6 § föreslås att landskapsnämnden skall sammanträda minst en gång varje vecka i stället för minst en gång varje månad, som i nu gällande lag säges. Ärendenas mångfald nödvändiggör nämligen åtminstone ett sammanträde i veckan. 12 § i det nuvarande första kapitlet överföres till andra kapitlet. Detta sistnämnda med rubriken "Lantrådet" har i förslaget huvudsakligen bibehållits oförändrat. En ny § 16 tillkommer för beto- nande av lantrådets ställning som tjänsteman och ledare av landskapsförvaltningen. I stället för det nuvarande tredje kapitlet med rubriken "Landskapets tjänstemän" träder i förslaget III kap. med rubriken "Landskapets tjänstemän och handläggningen av ären- den", IV kap. med rubriken "Innehavarnas av tjänst och befatt- ning åligganden", V kap. med rubriken "Kompetensvillkor, tjänsters och befattningars besättande, semester, tjänstledighet och avsked",

VI kap. med rubriken "Tjänsteåtal och disciplinärt förfarande" samt VII kap. med rubriken "Om ändringssökande". Tjänstemännens och befattningshavarnas antal har såsom tidigare framhållits, under årens lopp vuxit i förhållande till utvidgningen av för- valtningsapparaten. I förslaget uppräknas alla tjänstemän och befattningshavare med grundlön, varjämte det stadgas att extra- ordinarie befattningshavare och tillfälliga funktionärer kunna anställas inom ramen för beviljade anslag.

Förfarandet vid ärendenas handläggning skall tillgå såsom hit- tills. Ärendena skola, förutom rena expeditionsärenden, av ve- derbörande föredragande inför landskapsnämnden föredragas och av denna genom beslut avgöras. Över landskapsnämndens beslut och öv- riga åtgöranden utfärdade expeditioner skola undertecknas av lant- rådet och kontrasigneras av föredraganden. Där föredragande ensam fattat beslut om interlokutorieåtgärd, skall däröver utfärdad ex- pedition av föredraganden ensam undertecknas på tjänstens vägnar. För det fall att lantrådet är tjänstledig eller befinner sig på ämbetsresa eller åtnjuter semester eller har annat förfall, före- slås att två föredragande, av vilka den ena skall vara landskaps- sekreteraren eller vid förfall för denne biträdande landskapssek-

reteraren eller landskapskamreraren, på gemensamt ansvar skola få handlägga och avgöra sådan på lantrådet ankommande tjänsteåtgärd.

Expedition skall därvid av bägge föredragandena undertecknas på landskapsnämndens vägnar. Detta förfarande föreslås därför, att

det ofta inträffar fall, som i lantrådets frånvaro måste handläggas

i brådskande ordning eller att expedition måste i brådskande ord-

ning utfärdas och undertecknas. Man kan icke begära, att vice-

lantrådet såsom lantrådets ställföreträdare alltid skall kunna

"rycka in", då lantrådet är frånvarande eller annars har förfall.

Vid sådana tillfällen spilles ofta mycket tid och för att undvika

detta samt avlägsna missnöje hos sakägare föreslås ovannämnda för-

farande.

Tjänstemännens och befattningshavarnas åligganden i försla-

gets IV kap. äro specificerade blott beträffande avdelningsche-

ferna samt landskapsregistratorn-arkivarien. De övrigas åliggan-

den skola bestämmas i arbetsordning, som skall antagas av landskaps-

nämnden. Denna arbetsordning är avsedd att vara en stor instruk-

tion för samtliga tjänstemän och befattningshavare vid landskaps-

styrelsen.

Kompetensfordringarna för tjänstemännen och befattningshavarna

äro i förslaget desamma som för motsvarande funktionärer i riket

eller, där i riket motsvarande tjänsteman eller befattningshavare

ej finnes, desamma som den statstjänstemans eller -befattningsha-

vares, varmed landskapstjänstemannen eller -befattningshavaren

vid tidigare skeende lönerreglering blivit av Ålandsdelegationen

jämförd med. Tjänsters och befattningsars besättande, semesters

beviljande samt beviljande av tjänstledighet och avsked sker på

hittills praktiserat sätt, och beträffande tjänsteåtal, discipli-

närt förfarande samt ändringssökande är intet nytt att förmäla.

Nugällande förvaltningslags fjärde kapitel ingår oförändrad i

förslagens VIII kap. med rubriken "Landskapets hushållning". I

förslagens IX kap. har slutligen intagits "Särskilda föreskrifter".

Hänvisande till förestående får landskapsnämnden vördsammast

förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

I kap.

Landskapsnämnden.

1 §.

170
171
Landskapsnämnden utgöres, förutom lantrådet såsom ordförande,

av fyra ledamöter jämte fyra suppleanter för dem, så tillsatta som i-lagen om självstyrelse för Åland stadgas.

En av ledamöterna bör av landstinget tillika vara förordnad att vid förfall för lantrådet fullgöra hans åligganden.

Om valet skall landstinget anmäla hos landshövdingen.

2 §.

Lantrådet ävensom ledamöterna och suppleanterna i landskapsnämnden utses bland personer, som äro valbara till landstingsmän och därjämte äga erfarenhet på det kommunala området. Lantrådet skall så vitt möjligt vara i juridiska värv förfaren.

Till lantråd eller ledamot i landskapsnämnden må likväl ej utses den, som står i aktiv militärtjänst, eller landskapsnämnden underlydande befattningshavare, som på grund av sin ställning är redovisningsskyldig inför nämnden, ej heller den, som avträtt sina tillgångar till konkurs intill dess han beedigat sin stat, eller den, som står under åtal för brott, varå förlust av medborgerligt förtroende kan följa.

Landskapsnämnden bör, om möjligt, vara så sammansatt, att de åländska näringarna och skolväsendet däri företrädas.

3 §.

171
Ej må vald ledamot eller suppleant avsäga sig uppdraget, ifall han icke tidigare fullgjort sådant värv eller fyllt sextio år eller är i högre grad sjuklig eller uppdraget i avsevärd grad skulle utgöra hinder för hans yrke eller näring eller, med hänsyn till hans familjeförhållanden, förorsaka honom avsevärd olägenhet.

4 §.

Lantrådet kallas till sitt ämbete av landstinget och kvarstår i detsamma så länge han åtnjuter landstingets förtroende, uti vilket ämbete honom tillkommer de allmänna rättigheter, som äro landskaps tjänstemän tillförsäkrade, samt åligger de skyldigheter, som i denna landskapslag eller annorstädes äro för honom påbjudna.

Lantrådet anses sakna landstingets förtroende, då minst halva antalet landstingsmän vid omröstning i landstinget omfattat därom gjord framställning. Sådan framställning bör för att kunna upptagas till behandling vara skriftligen avfattad och undertecknad av minst fem landstingsmän samt må icke föranleda slutlig åtgärd från landstingets sida, innan lantrådet beretts tillfälle att inom tre dagar efter erhållen del därav inför landstinget avgiva förklaring.

Övriga ledamöter i landskapsnämnden utses för tre år i sänder och deras uppdrag fortfar, intill dess nytt val ägt rum.

5 §.

Lantrådet och ledamöterna i landskapsnämnden ansvara för sina tjänsteåtgärder enligt allmän lag.

Innan lantrådet och ledamöterna i landskapsnämnden tillträda sina befattningar, skola de inför länsstyrelsen avlägga föreskriven tjänsteed, såframt icke sådan ed av dem tidigare avlagts.

Lantrådet åtnjuter den årliga avlöning, som finnes upptagen i landskapets lönestat. Ledamöterna erhålla ur landskapets medel ersättning för rese- och förrättningsdagar samt resekostnader på sätt därom stadgas.

6 §.

Landskapsnämnden sammanträder minst en gång varje vecka samt där emellan så ofta ärendena det påkalla eller när två ledamöter där om för behandling av visst ärende anhållit. Kallelse till sammanträde meddelas i den ordning nämnden beslutat.

Sammanträdena hållas i Mariehamns stad, där ej nämnden för särskilt fall annorlunda bestämt.

7 §.

Landskapsnämnden är beslutför, då lantrådet eller hans ställföreträdare och två ledamöter äro närvarande.

Vid förfall både för lantrådet och hans ställföreträdare är nämnden beslutför jämväl då tre ledamöter bland vilka den äldsta skall föra ordet, äro vid sammanträdet närvarande.

Vid meningsskiljaktighet bör öppen omröstning verkställas.

Falla rösterna lika, gälle såsom beslut den mening ordföranden biträtt.

8 §.

Vid landskapsnämndens sammanträden skall under ordförandens tillsyn föras protokoll, som justeras inför nämnden.

9 §.

Landskapsnämnden äger inom området för sin verksamhet bevaka landskapets gemensamma rätt och bästa samt, där sådant icke ankommer å lantrådet, till verkställighet befordra landstingets brslut och övriga förfoganden.

Landskapsnämnden må för fullgörandet av densamma åliggande förvaltningsuppgifter tillsätta nämnder, styrelser och andra funktionärer.

Hava å republikens allmänna förvaltning ankommande uppgifter,

i enlighet med lagen om självstyrelse för Åland, överförts å landskapsförvaltningen, åligger fullgörande härav landskapsnämnden.

10 §.

Landskapsnämnden åligger övervaka landskapets bokföring samt värden och förvaltningen av dess fasta och lösa egendom. Vid fullgörandet härav bör nämnden föra noggranna förteckningar över denna egendom samt tillse, att landskapets byggnader bliva ändamålsenligt uppförda och vidmakthållna ävensom att dess inrättningar, kassor, donationer samt övriga medel och tillgångar behörigen förvaltas och användas.

11 §.

Landskapsnämnden är skyldig att till statsrådet, de centrala ämbetsverken och landshövdingen avlämna av dem äskade utlåtanden samt äger genom landshövdingens förmedling hos regeringen göra framställning i ärenden, som beröra landskapet.

Önskar lantrådet att i ärende, vars avgörande ankommer å honom, inhämta landskapsnämndens yttrande, må landskapsnämnden icke undragera sig att sådant avgiva.

II kap.

Lantrådet.

12 §.

Lantrådet tillkommer, utom årlig avlöning, för i tjänsteärenden företagna resor dagtraktamente och ersättning för resekostnader, på sätt därom särskilt stadgas.

13 §.

Lantrådet är berättigat att närvara vid alla av landskapsnämnden tillsatta nämnders och styrelser sammanträden.

Angående lantrådets skyldighet att närvara vid landstingets möten är särskilt stadgat.

14 §.

Lantrådet företräder landskapet i förekommande rättsärenden samt äger kära och svara för landskapet.

15 §.

Lantrådet åligger att bringa i verkställighet landstingets beslut och förfoganden, då sådan verkställighet åt honom uppdragits, att utöva närmaste tillsyn över de för landskapets förvaltning tillsatta nämnders, styrelser, tjänstemäns och övriga funktionärers verksamhet.

Lantrådet åligger att till regeringen och rikets myndigheter

476
avlämna äskade upplysningar.

16 §.

Å lantrådet såsom tjänsteman och ledare för landskapsförvaltningen ankommer:

att hava tillsyn däröver att innehavare av tjänster och befattningar vid landskapsförvaltningen förhålla sig oförvitligt, och

att mot felande vidtaga av omständigheterna påkallade åtgärder;

att övervaka efterlevnaden av arbetsordningen för tjänstemän och befattningshavare vid landskapsförvaltningen;

att verkställa eller låta verkställa behörig inspektion, då ombyte av föredragandetjänst äger rum; samt

att tillse att borgensförbindelser och övriga landskapets rätt rörande handlingar sorgfälligt förtecknas och förvaras å kamreraravdelningen.

Årligen senast vid landstingets höstsession skall lantrådet till landstinget avgiva och bland dess medlemmar låta utdela en noggrann och detaljerad redogörelse för landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd samt verkställigheten av landstingets beslut ävensom angående sin egen verksamhet.

III kap.

177
Landskapets tjänstemän och handläggningen av ärenden.

17 §.

Landskapsnämnden och lantrådet biträdas av följande tjänstemän och befattningshavare:

vid kansliet: landskapssekreteraren, biträdande landskapssekreteraren och landskapskanslisten;

vid kamreraravdelningen: landskapskamreraren, huvudbokföraren och kassören;

vid lantbruksavdelningen: landskapsagronomen, tvenne jordbruksinstruktörer, fiskeriinstruktören och trädgårdsinstruktören;

vid forstavdelningen: landskapsforstmästaren, skogsvårdsinstruktören och skogvaktarna-arbetsledaren;

vid vägavdelningen: landskapsvägingeniören, vägbyggmästaren och vägmästaren;

landskapsarkeologen;

för samtliga avdelningar gemensamt: landskapsregistratorn-arkivarien, renskriverskan samt vaktmästaren. Landskapsregistratorn-arkivarien, renskriverskan och vaktmästaren underlyda närmast kansliet;

byggnadsinstruktören, som närmast underlyder kamreraravdel-

ningen;

landskapshälsosystem-barnmorskan, som närmast underlyder kansliet;

Föredragande inför landskapsnämnden äro landskapssekreteraren, som är chef för kansliet, biträdande landskapssekreteraren, landskapsskamreraren, som är chef för kamreraravdelningen, landskapsagronomen, som är chef för lantbruksavdelningen, landskapsförstämästaren, som är chef för forstavdelningen, landskapsvägingeniören, som är chef för vägavdelningen samt landskapsarkeologen.

Förutom i 1 mom. nämnda innehavare av tjänster och befattningar kunna inom ramen för beviljade anslag extraordinarie befattningshavare samt tillfälliga funktionärer anställas.

18 §.

Landskapets tjänstemän och befattningshavare skola avlägga tjänsteed inför länsstyrelsen, där sådan icke av dem tidigare avlagts.

Förordnas någon, som ej avlagt tjänsteed, att som vikarie bestrida tjänst, skall han avlägga sådan ed.

Landskapets tjänstemän och befattningshavare äga för sina tjänsteåtgärder svara enligt lag.

19 §.

Ärende, som tillhör landskapsnämndens handläggning, skall för nämnden föredragas. Beslutanderätten tillkommer landskapsnämnden. Protokoll skall vid landskapsnämndens sammanträden föras av vederbörande föredragande.

Avgör landskapsnämnden ärende annorlunda än föredraganden föreslagit, äger föredraganden anteckna skiljaktig mening till protokollet. Har sådan anteckning icke gjorts, anses föredraganden hava biträtt beslutet.

20 §.

Skall före ärendes avgörande förklaring infordras eller ock utlåtande eller upplysning inhämtas, skall föredraganden skrida till åtgärd för dess införskaffande samt även vidtaga övriga interlokutorieåtgärder, som för ärendets beredning äro nödiga. I interlokutoriebeslut eller annan interlokutorieåtgärd av föredraganden må ej ingå något, som hör till det slutliga avgörandet.

21 §.

Over landskapsnämndens beslut och övriga åtgöranden utfärdade expeditioner skola undertecknas av lantrådet och kontrasigneras av vederbörande föredragande.

Där vederbörande föredragande ensam fattat beslut om interlokutorieåtgärd, skall däröver utfärdad expedition av honom undertecknas på tjänstens vägnar.

22 §.

Då lantrådet är tjänstledig eller befinner sig på ämbetsresa eller åtnjuter semester eller ock på grund av annat förfall är hindrad att vidtaga tjänsteåtgärd, äga två föredragande, av vilka den ena bör vara landskapssekreteraren eller vid förfall för denne biträdande landskapssekreteraren eller landskapskamreraren, handlägga och på gemensamt ansvar avgöra sådan på lantrådet ankommande tjänsteåtgärd. Expedition skall därvid av bägge föredragandena undertecknas på landskapsnämndens vägnar.

23 §.

Uppstå tvivelsmål därom, å vilken avdelning handläggningen av ett visst ärende ankommer, äger lantrådet avgöra frågan.

24 §.

Avgörande, som ej är av den beskaffenhet att därom bör tillkännagivas genom skrivelse, skall upprättas i form av utslag. Där omständigheterna det medgiva och avgörandet icke är sådant, att annan än sökanden kan därå grunda rätt, eller ärendet eljest

ej är av den beskaffenhet, att handlingarna böra till utredning för framtiden uppbevaras, kan utslag eller remissresolution åtecknas handlingarna, varifrån dock därefter efter omständigheterna myndigheternas utlåtande böra avskiljas.

25 §.

Till landskapsnämnden inkomna tjänsteskrivelser samt dit insända eller inlämnade ansökningar och övriga handlingar skola diarieföras och registreras i enlighet med uti i vederbörlig ordning antagen arbetsordning givna anvisningar.

26 §.

Koncept till expedition skall åtecknas ärendets diarienummer samt expeditionens ordningsnummer och datum, dess undertecknares namn och avgifterna för densamma. Föredraganden är ansvarig för konceptets och expeditionens överensstämmelse med det fattade beslutet.

27 §.

Diarier, protokoll, koncept och förteckningar samt övriga handlingar skola, där så befinnes nödigt, inbindas och i likhet med övriga till arkivet hörande handlingar, omsorgsfullt förvaras i enlighet med fastställda föreskrifter.

28 §.

Närmare föreskrifter angående ärendenas behandling skall meddelas i av landskapsnämnden för tjänstemännen och befattningshavarna antagen arbetsordning.

IV kap.

Innehavares av tjänst och befattning åligganden.

29 §.

Föredragandena skola göra sig förtrogna med förhållandena inom landskapet i allmänhet och envar särskilt med de omständigheter, om vilka han bör äga kännedom för att kunna behörigen fullgöra sina tjänsteåligganden.

Varje föredragande bör med omsorg och skyndsamhet bereda och föredraga de ärenden, som enligt antagen och fastställd arbetsordning på hans handläggning ankomma samt fordorsammast uppsätta och låta utskriwa expedition, där sådan skall utfärdas, och där landskapsnämndens justerade beslut föreligger.

30 §.

Landskapssekreteraren åligger att såsom föredragande handlägga ärenden, som angå:

- 1) polisväsendet;

- 2) folkskolväsendet, lärdomsskolan och sjöfartsundervisning;

- 3) landskapets medicinalförvaltning;

- 4) lagberedningen till Ålands landsting;

- 5) instiftande och indragning av tjänster eller befattningar;

- 6) tjänsteförslag;

- 7) besättande av tjänst- eller befattning;

- 8) beviljande av avsked, tjänstledighet och semester åt tjänstemän och befattningshavare;

- 9) landskapsnämndens sammanträdestider samt tjänstetiden för

- tjänstemän- och befattningshavare;

- 10) förslag till arbetsordning för tjänstemännen och befattningshavarna; samt

- 11) övriga ärenden, vilka enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom såsom chef för kansliavdelningen.

I arbetsordningen kan bestämmas, att även andra än ovannämnda ärenden skola handläggas av landskapssekreteraren.

31 §.

Biträdande landskapssekreteraren skall bereda och föredraga övriga på kansliavdelningen ankommande ärenden, som i arbetsord-

184
ningen uppräknas.

Landskapskanslistens arbetsuppgifter meddelas i arbetsordningen.

32 §.

Landskapskamreraren åligger att som föredragande handlägga ärenden, som angå:

1) landskapets inkomst- och utgiftsstat;

2) granskning av underredogörarens räkenskaper och medelsförvaltning;

3) utanordningar;

4) ansökningar om landskapsunderstöd, -bidrag och lån, för så-

vitt de icke i arbetsordningen ankomma å någon annan föredragande;

5) landskapsskatt och lån för landskapsförvaltningens finansiering;

6) landskapets egendom för såvitt icke någon del därav enligt arbetsordningen står under uppsikt av någon annan föredragande;

7) tjänstemäns och befattningshavares hänförande till avlöningsklass samt ansökningar om ålderstillägg och pension.

På landskapskamreraren ankommer vidare.

8) att tillse att meddelade föreskrifter rörande medelsförvaltningen iakttagas, samt att draga försorg om och ansvara för att

185
kamreraravdelningens samt underredogörarens räkenskaper och kassor periodiskt behörigen revideras;

9) att vidtaga av landskapets fördel påkallade åtgärder, där underredogörare tillgripit eller förskingrat omhänderhavda medel eller brist i dessa medel yppats, eller ock sådant förhållande uppdragats vid dödsfall;

10) att förteckna och förvara till kamreraravdelningen ingivna borgensförbindelser o h andra säkerhetshandlingar;

11) att draga försorg om att vid revisioner hos underredogörare och vid tjänsteavträdelser tillkomna protokoll förvaras å kamreraravdelningen;

12) att tillse att såväl kamreraravdelningens som underredogörarnas bokföring handhaves enligt gällande föreskrifter; samt

13) att fullgöra övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma å honom i egenskap av chef för kamreraravdelningen.

I arbetsordningen må kunna bestämmas att även andra än ovan nämnda ärenden skola handläggas av landskapskamreraren.

33 §.

Huvudbokförarens och kassörens åligganden skola preciseras i

186
187
188
arbetsordningen.

34 §.

Landskapsagronomen åligger att såsom föredragande handlägga ärenden som angå:

1) lantbruket, dess binäringar och föreningsrörelse och lantmannagillesverksamheten;

2) landskapets jordegendomar;

3) Ålands lantmannaskola eller annat av landskapet underhållet jordbruksläroverk;

4) Ålands lanthushållsskola.

Landskapsagronomen åligger vidare:

5) verkställa nödiga besiktningar och inspektioner beträffande landskapets jordegendomar;

6) inspektera undervisningen vid Ålands lantmannaskola eller annat av landskapet underhållet jordbruksläroverk;

7) företräda landskapet vid expropriation av fast egendom och vidtaga av saken påkallade åtgärder;

8) att följa med lantbrukets och dess binäringars utveckling samt hålla sig underriktad om anslagen för lantbrukets främjande

i riket och i anledning därav göra framställning hos landskapsnäm-

187
den om åtgärder för främjande av lantbruksnäringarna inom landskapet;

9) uppmuntra och främja lantbruket genom upplysnings- och instruktionsverksamhet samt tillhandagå jordbrukarnas organisationer med råd, upplysningar och nödiga åtgärder;

10) främja lanthushållningen och kreatursförädlingsverksamheten;

11) samarbeta med vederbörande myndigheter beträffande handläggningen av dikningsärenden och övriga vattenrätten rörande frågor;

12) leda jordbruks-, fiskeri- och trädgårdsinstruktörernas verksamhet;

13) före februari månads utgång till landskapsnämnden ingiva berättelse över sin verksamhet under föregående år jämte en kort redogörelse för landskapets jordbruksförhållanden; samt

14) fullgöra övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom i egenskap av chef för lantbruksavdelningen.

I arbetsordningen kan bestämmas att även andra än ovannämnda ärenden skola handläggas av landskapsagronomen.

35 §.

Jordbruks-, fiskeri- och trädgårdsinstruktörernas åligganden skola bestämmas i arbetsordningen.

36 §.

Landskapsforstmästaren åligger att såsom föredragande handlägga ärenden, som angå.

- 1) skogshushållningen, jakten samt förenings- och annan rörelse för skogsvårdens främjande i landskapet;
- 2) landskapets skogar och avverkningen därifrån;
- 3) uppsikt över den enskilda skogsvården samt övriga under skogsvården fallande frågor.

Landskapsforstmästaren åligger vidare.

- 4) verkställa nödiga besiktningar av landskapets skogar;
- 5) deltaga i och leda upplysnings- och instruktionsarbetet på skogs- och jaktvårdens område inom landskapet;
- 6) leda och biträda vid utförandet av forstliga arbeten på den privata skogshushållningens område;
- 7) föranstalta därom att inom landskapet finnes tillräcklig tillgång på skogsfrö och plantor av kontrollerad, för orten lämplig beskaffenhet;
- 8) övervaka de kommunala skogsvårdsnämndernas arbete;

9) övervaka att skog icke må skövlas samt, om så likväl skett, vidtaga av saken påkallade åtgärder för fredning samt för åstadkommande av återväxt och dess betryggande;

10) övervaka och leda skogsvårdsinstruktörens, skogvaktaren- arbetsledarens och övriga vid forstavdelningen anställdas verksamhet; samt

11) fullgöra övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom i egenskap av chef för forstavdelningen.

I arbetsordningen kan bestämmas, att även andra än ovannämnda ärenden skola handläggas av landskapsforstmästaren.

37 §.

Jordbruksinstruktörernas och skogvaktaren-arbetsledarens åligganden skola fastställas i arbetsordningen.

38 §.

Landskapsvägingeniören åligger att såsom föredragande handlägga ärenden, som angå.

- 1) landskapsförvaltningen underlydande vägar, broar, kanaler, sjökommunikationer;
- 2) landskapets motorbåtar och färjor;

3) anskaffning av erforderliga inventarier, redskap, maskiner och material samt försäljning och avförande ur räkenskaperna av obehövliga eller förslitna material eller inventarieföremål, ävensom utlåning eller förhyrning för allmännyttiga ändamål av maskiner och förrådsartiklar;

4) fördelning och användning av till förfogande ställda anslag på ekonomiskt och tekniskt fördelaktigt sätt.

Landskapsvägingeniören åligger ytterligare:

5) själv eller genom underlydande befattningshavare utföra ombetrodda arbeten, förrättningar, undersökningar och förvaltningsuppgifter;

6) övervaka vården och underhållet av anförtrödd landskapsegendom;

7) vidtaga erforderliga åtgärder för verkställande av expropriation av fast egendom, som är behövlig för byggnadsföretag;

8) sörja för ordningens upprätthållande, sjukvård samt upplysningsarbete bland underlydande arbetare, där detta med hänsyn till de fast anställda arbetarnas antal är av nöden;

9) företaga nödiga inspektions- och andra resor;

10) inom föreskriven tid till kamreraravdelningen ingiva rä-

kenskapsrapporter samt förslag till inkomst- och utgiftsstat för följande år; samt

11) övriga ärenden, vilka enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom såsom chef för vägavdelningen.

I arbetsordningen kan bestämmas, att även andra än ovannämnda ärenden skola handläggas av landskapsvägingeniören.

39 §.

Vägbyggmästarens och vägmästarens arbetsuppgifter skola intas i arbetsordningen.

40 §.

Landskapsarkeologen åligger att såsom föredragande handlägga ärenden, som angå.

1) forn- och kulturminnesvården i landskapet;

2) landskapets museer och tillsättande av befattningshavare vid dem.

Landskapsarkeologen åligger vidare:

3) övervaka att gällande författningar rörande fornminnes- och kulturminnesvård efterlevas;

4) taga initiativ till och sörja för förefintliga minnesmär-

kens fredande och bevarande;

5) hålla tillsyn över landskapets fornlämningar och andra kulturminnesmärken samt övervaka, att de icke taga söda eller förstöras och, för den händelse så skulle vara fallet, omedelbart hos landskapsnämnden göra framställning om förebyggande åtgärder;

6) uppgöra förteckning och beskrivning över landskapets fasta fornlämningar, verkställa inventering av det kulturhistoriska föremålsbeståndet och upprätta register över äldre ortnamn inom landskapet samt anteckna alla omständigheter, som äro ägnade att belysa landskapets kultur och historia;

7) taga initiativ, till önskvärda och erforderliga konserveringsarbeten eller istandsättningsåtgärder å alla slag av forn- och kulturminnesmärken;

8) utföra utredningar rörande forn- och kulturminnesvården eller undersökningar därav samt i frågor rörande kulturminnesvård och kulturhistorisk forskning samarbeta med andra ifrågakommande institutioner;

9) vid landskapsnämndens sammanträden tid efter annan lämna redogörelser för sin verksamhet, arbetets gång, gjorda inköp, influtna gåvor m.m.;

10) i egenskap av föreståndare för landskapets museala samlingar sörja för dessas systematiska tillväxt och betryggande vård samt tillse, att förvärvade och deponerade föremål registreras och katalogiseras, bestämma om föremålens uppställning och förvaring, varvid särskild hänsyn bör tagas till att skådesamlingen ordnas systematiskt och instruktivt, samt att de magasinerade föremålen skola vara tillgängliga för forskare, ävensom att erforderliga konserveringsarbeten bliva sakkunnigt utförda;

11) i mån av tid stå lokala hembygds- och fornminnesföreningar samt enskilda personer till tjänst med råd och bistånd i kulturminnesvårdande och museala angelägenheter, i vilket avseende han skall stå i kontakt med föreningarnas styrelser samt om möjligt årligen besöka deras museer eller museala anläggningar;

12) genom vetenskaplig forskning främja utredande av spörsmål, hänförande sig till landskapets förhistoria, historia och etnologi; samt

13) fullgöra övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom.

I arbetsordningen kan bestämmas att även andra än ovannämnda ärenden skola handläggas av landskapsarkeologen.

Landskapsregistratorn-arkivarien åligger:

- 1) mottaga framställningar, ansökningar, besvär och andra skrivelser, som inlämnas till landskapsnämnden samt å dem anteckna av vem och när handlingar inlämnats;
- 2) draga försorg om att från landskapsnämnden utgående expeditioner vederbörligen avsändas eller, belagda med stämpelmärken till stadgat belopp, utgivas till sakägaren samt att avgifterna för dem uppbäras och bokföras;
- 3) hålla diarium över inkommande och utgående skrivelser och handlingar samt häri anteckna, vilka åtgärder, som vidtagits i ärendet;
- 4) hålla förteckning över oavgjorda ärenden samt åtminstone kvartalsvis hos lantrådet göra anmälan om de ärenden, beträffande vilka skäl till anmärkning finnes;
- 5) hava vård om landskapets stämpelmärken samt redovisa och ansvara för dem;
- 6) handhava skötseln av landskapsnämndens arkiv och med användande av kortsystem förteckna till arkivet hörande protokoll, handlingar, böcker, verifikat, ritningar och kartor;

7) låta utskriva samt till riktigheten bestyrka de avskrif-

ter av i arkivet förvarade handlingar, om vilkas utgivande be-

slut fattats; samt

8) fullgöra de övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på landskapsregistratorn-arkivarien.

I arbetsordningen kan bestämmas att även andra ärenden än ovan uppräknade skola ankomma på landskapsregistratorn-arkivarien.

Renskriverskan och vaktmästaren skola utföra de åligganden,

som uti arbetsordningen äro dem anvisade, eller som anvisas dem av lantrådet eller vederbörande avdelningschef.

Byggnadsinstruktören äger utföra de åligganden, som honom i arbetsordningen äro påförda.

Landskapshälsosystem-barnmorskan skall i enlighet med vad därom är särskilt stadgat och enligt fastställt reglemente fullgöra de åligganden, som på henne ankomma.

Finnes vid landskapsnämnden andra innehavare av tjänst och befattning, än ovan i detta kapitel nämnts, eller extraordinarie befattningshavare eller tillfälliga funktionärer bestämmes deras åligganden av landskapsnämnden.

V kap.

Kompetensvillkor, tjänsters och befattningars besättande, semester, tjänstledighet och avsked.

Kompetensvillkor för landskapssekreteraren, biträdande landskapssekreteraren och landskapskamreraren är juriskandidat- eller högre rättsexamen eller tidigare högre förvaltningsexamen.

För landskapsagronomtjänsten erfordras avlagd agronomisk ämbetsexamen samt praktisk erfarenhet vid lantbruk.

Landskapsforstmästaren bör uppfylla villkoren för erhållande av extraordinarie forstmästartitel.

Landskapsvägingeniören bör hava avlagt väg- och vattenbyggnadsingeniörsexamen vid Tekniska högskolan i Finland eller någon annan högskola med motsvarande kurs.

Av landskapsarkeologen fordras filosofiekandidatexamen med an-

tingen högsta vitsord i Finlands och de nordiska ländernas arkeologi och vitsord i ämnen inom åtminstone tvenne av följande vetenskapsgrupper.

Finlands historia eller nordisk historia, nordisk kulturhistoria och folklivsforskning eller finsk-ugrisk etnografi, konsthistoria; eller ock högsta vitsord i ett ämne inom någon av dessa vetenskapsgrupper, cum laude approbatur i Finlands och de nordiska ländernas arkeologi och vitsord inom någon av övriga nämnda vetenskapsgrupper; vidare fordras praktisk erfarenhet i arkeologiskt och etnologiskt fältarbete samt museipraktik, ävensom genom vetenskapliga publikationer ådagalagd insikt och förmåga att behandla arbetsmaterialet.

Vägbyggmästaren, vägmästaren och byggnadsinstruktören skola hava avlagt byggmästarexamen vid teknisk skola.

Av landskapsregistratorn-arkivarien och landskapskanslisten och kassören fordras avlagd lägre rättsexamen, vilken examen eller vid högskola avlagd ekonomisk examen, som berättigar till titeln diplomekonom, huvudbokföraren skall innehava.

Jordbruksinstruktörerna skola hava genomgått sådant lantbruksläroverk, varifrån dimission berättigar till titeln agrolog.

Skogsvårdsinstruktörens kompetensvillkor äro genomgången kurs

vid forstskola, som berättigar till titeln forsttekniker, och

trädgårdsinstruktörens genomgången 2-årig trädgårdsskola.

Fiskeriinstruktören skall hava sådan praktisk erfarenhet på

fiskerinäringens område, som landskapsnämnden prövar nödig för be-

fattningens handhavande.

För annan här ovan icke nämnd tjänst eller befattning fordras

sådan genom tidigare verksamhet ådagalagd skicklighet och för-

måga, som tjänstens eller befattningens framgångsrika handhavande

förutsätter.

För extraordinarie befattning fordras sådan kompetens, som

landskapsnämnden vid befattningens inrättande beslutat.

47 §.

Samtliga tjänstemän och befattningshavare utnämnas eller anta-

gas av landskapsnämnden, sedan tjänsten eller befattningen varit

ledig att ansökas inom trettio dagar. Extraordinarie befattning

kan dock besättas utan ledigansläende.

48 §.

Över innehavare av tjänster och befattningar skall föras mat-

rikel, enligt vad därom är särskilt stadgat.

49 §.

Lantrådet äger årligen åtnjuta semester på sätt därom är

särskilt stadgat.

Tjänstemän och befattningshavare tillkommer semester på tid,

som av lantrådet bestämmes, i enlighet med vad därom är särskilt

stadgat. Landskapssekreteraren må icke åtnjuta semester samti-

digt med lantrådet med mindre landskapsnämnden därtill bifaller.

Tjänstledighet åt lantrådet samt innehavare av tjänst eller

befattning beviljas av landskapsnämnden, som även äger bevilja av

tjänsteman eller befattningshavare ansökt avsked.

50 §.

Angående innehavares av tjänst eller befattning entledigande

från tjänsten eller befattningen är särskilt stadgat.

Extraordinarie befattningshavare och tillfällig funktionär må

uppsägas och meddelat förordnande återkallas i enlighet med vad

därom är särskilt stadgat, då landskapsnämnden prövar skäl där-

till föreligga.

VI kap.

Tjänsteåtal och disciplinärt förfarande.

51 §.

230
100
Tjänsteåtal mot lantrådet och landskapsnämndens ledamöter hand-

läggas av Åbo hovrätt, såsom därom är särskilt stadgat.

Tjänsteåtal mot föredragande sker jämväl inför Åbo hovrätt.

Annan innehavare av tjänst eller befattning åtalas för brott i

tjänsten vid vederbörlig underrätt.

52 §.

För i tjänsten eller befattningen begången förseelse, som i

disciplinär väg handlägges, samt om avhållande från tjänsteutöv-

ning och skiljande från tjänst eller befattning i disciplinär väg

skall gälla, vad om länsstyrelse i rikslagstiftningen härom är

stadgat.

VII kap.

Om ändringssökande.

53 §.

Har landskapsnämnden fattat beslut eller vidtagit ämbetsåtgärd,

varöver besvär kunna anföras på sätt i lagen om självstyrelse för

Åland säges, bör nämnden i avseende å delgivning eller annan dy-

lik åtgärd iakttaga för sådant fall för länsstyrelse i rikslag-

stiftningen ingående föreskrifter.

VIII kap.

Landskapets hushållning.

54 §.

Landskapsnämnden skall årligen uppgöra förslag till inkomst-

och utgiftsstat för landskapet för nästföljande kalenderår samt

inom september månad tillhandahålla förslaget landstinget. Land-

skapsnämnden underlydande inrättningar, nämnder, styrelser och

befattningshavare äga årligen före den 1 augusti för sådant ända-

mål till nämnden avlämna förberedande inkomst- och utgiftsförslag

inom envars verksamhetsområde.

55 §.

Uti inkomststaten bör upptagas.

1) beräknat överskott från det löpande året;

2) för landskapets behov beviljade medel, som skola uppbäras
under det följande året;

3) landskapet tillkommande skatter;

4) inkomst, som landskapet kan antagas hava på annan grund;

ävensom

5) det belopp, som därutöver erfordras jämte förslag, hurule-
des det skall hopbringas.

Uti utgiftsstaten bör upptagas.

1) den gäld eller avkortning därå, som bör betalas under det följande året;

2) de belopp, som på grund av tidigare vidtagna beslut skola utbetalas under det följande året;

3) de belopp, som landskapsnämnden ytterligare anser erforderliga för landskapets gemensamma behov under det följande året;

samt

4) ett förslagsanslag att användas för tillfälliga, oförutsedda behov.

Hava till landskapets förfogande ställts statsegendom, skatter, skatteandelar, avgifter eller andra statsbidrag såsom vederlag för fullgörandet av viss skyldighet, böra i utgiftsstaten upptagas motsvarande anslagsbelopp.

56 §.

Uti inkomst- och utgiftsstaten böra främst upptagas utgifter, och därefter inkomsterna, vardera angivna i bruttobelopp utan föregående avdrag av inkomster från utgifter eller utgifter från inkomster.

Inkomsterna fördelas på avdelningar, kapitel och moment samt utgifterna å huvudtitlar, kapitel och moment i överensstämmelse

med landstingets för varje år i sådant avseende fattade beslut.

I särskild kolumn angivas de beslut och stadganden, på grund av vilka inkomsterna inflyta eller utgifterna utgå.

Till olika fonder hörande inkomster och utgifter må icke föras till en enda post, utan bör av inkomst- och utgiftsstaten framgå, till vilken fond varje post hänförs sig.

57 §.

I fastställd inkomst- och utgiftsstat upptagna anslag må ej överskridas eller från ett år till ett annat överföras, med mindre sådant genom anteckning i utgiftsstaten medgivits, ej heller må överföring av anslag från en av landstinget särskilt för sig godkänd titel till annan titel äga rum.

Utan hinder av fastställd inkomst- och utgiftsstat är envar berättigad att av landskapet söka vad honom lagligen tillhör.

58 §.

Vid uppgörande av inkomst- och utgiftsstat äger landskapsnämnden, utöver vad ovan stadgats, iakttaga de föreskrifter, som härom kunna meddelas av landstinget.

59 §.

Skulle så hända, att inkomst- och utgiftsstaten icke blivit

av landstinget fastställd före ingången av det år, varunder den borde gälla, och har förslag till densamma inom föreskriven tid inlämnats till landstinget, skola utgifter, som omnämnas uti 55 i andra stycket under punkterna 1) och 2) ävensom de anslag, som grunda sig på någon landskapets förpliktelse bestridas och därnödiga till inkomster provisoriskt uppbäras.

Befinnes ändringar eller tillägg i stadfäst inkomst- och utgiftsstat oundgängligen nödvändiga, skall landskapsnämnden till landstinget härom överlämna förslag.

60 §.

Landskapets räkenskaper skola upprättas för kalenderår samt å tid och i den ordning landstinget bestämt överlämnas till revision.

61 §.

För granskningen av räkenskaperna och den ekonomiska förvaltningen utser landstinget bland härtill lämpliga, inom eller utom landskapet bosatta personer, tre revisorer och tre suppleanter för dem. Sedan ett år förlidit efter det de valda tillträtt sin befattning, skall en revisor och en suppleant, och, efter ytterligare ett år, en annan revisor och en annan suppleant efter lott

ning avgå. I de avgångnas ställe väljas varje år ny revisor och revisorssuppleant för en tid av tre år.

Avlider revisor eller avgår han av annan orsak, innan tiden för hans uppdrag är ute, skall fyllnadsval anställas och tjänstgör den sålunda valda under den tid, som för den avgående skulle återstått.

62 §.

Revisorerna skola granska landskapets räkenskaper och bokslut, utröna huruvida siffrorna äro riktiga samt utgifterna och inkomsterna lagenliga ävensom utöva tillsyn över inkomst- och utgiftsstatens iakttagande.

Revisorerna skola ock åtminstone två gånger om året å tider, som på förhand icke blivit bekantgjorda, revidera landskapets penningmedel samt å lämplig tid verkställa revision av dess lösa egendom.

Å landskapet tillhörig eller under dess förvaltning stående fast egendom skall syn av revisorerna föranstaltas minst vart tredje år.

63 §.

Efter slutförd revision skola revisorerna å tid, som av

206
landstinget bestämmes, till detta avgiva berättelse, som bör upptaga under revisionen gjorda iakttagelser, så ock de anmärkningar till vilka revisionen givit anledning, jämte förslag till avhjälpande av anmärkta missförhållanden ävensom yttrande, huruvida ansvarsfrihet må meddelas landskapsnämnden och övriga redovisningskyldiga.

64 §.

Iakttaga revisorerna vid den av dem under revisionsåret verkställda revisionen missförhållanden, böra de ofördröjligen påyrka rättelse samt ifall sådant icke följer, därom göra anmälan hos landstinget.

Ifall av behov fastställer landstinget närmare instruktion för revisorerna.

65 §.

Landskapsnämnden och övriga redogörare äro skyldiga att tillhandahålla revisorerna alla till deras bokföring hörande räkenskaper och handlingar samt även i övrigt lämna dem det biträde, som för revisionens underlättande är erforderligt.

IX kap.

Särskilda stadganden.

207
66 §.

Vad i allmän lag är stadgat om domarjäv skall gälla i fråga om lantråd, ledamot av landskapsnämnd och föredragande.

67 §.

Vad i denna landskapslag stadgas om innehavares av tjänst eller befattning formella kompetens gäller icke de tjänstemän och befattningshavare, vilka utnämnts före denna landskapslags ikraftträdande.

68 §.

Innehavares av tjänst eller befattning tjänstgörings- och bopingsort bestämmes av landskapsnämnden.

69 §.

Bevis eller annan handling, som i original inlämnats till landskapsnämnden, skall på anhållan återlämnas till sakägare, såframt officiellt besannad avskrift därav fogats till handlingarna.

Angående utgivande av diarie- och andra bevis skall anmälan göras hos vederbörande föredragande.

70 §.

Landskapsnämnden äger fastställa tjänstemännens och befattningshavarnas arbetstider.

208

Angående arbetstider samt därom, när lantrådet samt innehavarna av tjänst och befattning kunna träffas av allmänheten, skall genom anslag samt på annat lämpligt sätt tillkännagivas för allmänheten.

Genom denna landskapslag upphäves Ålands landstings beslut angående ordnandet av Ålands landskapsförvaltning, utfärdat den 5 mars 1923, jämte senare tillkomna ändringar.

Mariehamn den 9 november 1950.

På landskapsnämndens vägnar.

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom

Ch. Stormbom.